

EN ENKLERE HVERDAG

VALGPROGRAM

Trøndelag FrP
2019 – 2023

Fremskrittspartiet

Kjære velger!

Trøndelag er et fylke rikt på naturressurser og med mange muligheter. Vi må jobbe for flere og trygge arbeidsplasser og legge til rette for at enda flere vil bosette seg i Trøndelag. En god skole, god infrastruktur, et attraktivt kollektivtilbud, tilgang til naturen, kulturopplevelser og gode muligheter for næringsutvikling er derfor viktige satsingsområder for Fremskrittspartiet.

Havbruksnæringen er en viktig distriktsnæring som bidrar til sysselsetting og verdiskaping langs kysten, samt store eksportinntekter til regionen. Fremskrittspartiet anerkjenner den blå åkeren som særdeles viktig for norsk velferd og verdiskaping i framtida, og vil derfor legge til rette for videre utvikling innen marin sektor.

Innenfor landbruk og gårdsdrift finner vi en rekke eksempler på produsenter av lokal kortreist mat, som har vært med på å sette Trøndelag på det internasjonale matkartet. Disse produsentene bidrar til å gjøre landbruksnæringa til en viktig del av reiselivsnæringa i fylket.

Fremskrittspartiet vil legge til rette for at skognæringen kan utvikle seg videre, og er derfor positive til økt hogst, etablering av flere skogsbilveger og god tilrettelegging for utskipping av tømmer. Naturressursene i Trøndelag bidrar også til produksjon av miljøvennlig og fornybar kraft, gjennom både vindkraft og vannkraft. I en verden som etterspør mer energi, er det viktig at vi utnytter disse ressursene på en best mulig måte. Biogass er også en viktig naturressurs i Trøndelag.

Trøndelag som region har internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer, og Kavliinstituttet og nobelprisvinnerne ved NTNU er et glimrende eksempel på dette. Institusjoner som NTNU, SINTEF og Nord-Universitet bidrar til at Trøndelag som region og Trondheim som regionhovedstad tiltrekker seg både studenter og forskere fra hele verden.

Storbyene Trondheim og Steinkjer, i samarbeid med kommunene rundt om i fylket, er viktige for å utnytte potensialet som ligger i Trøndelag som region. Et eksempel på samarbeid for å styrke distriktskommunenes og storbyenes posisjon er samarbeidet innenfor blant annet marin næring, som i dag sikrer mange arbeidsplasser.

Trøndelag markerer seg i internasjonal idrettsverden, og fysisk aktivitet for alle aldersgrupper er en viktig målsetting. Tilgang på naturopplevelser, mangfoldige treningsmuligheter og tilrettelagte anlegg er viktige faktorer som har betydning i denne sammenhengen. Det er viktig å sikre innbyggerne tilgang på både uberørt natur, og godt tilrettelagte rekreasjonsareal, samtidig som vi sørger for at idretten får fasiliteter som kan legge til rette for vekst og rekruttering.

I dette programmet vil du finne våre prioriteringer og løsninger, for hvordan vi mener vi best kan utvikle Trøndelag videre, og bygge samfunnet og landet vårt for fremtiden, til det beste for innbyggerne i Trøndelag.

Godt valg!

Innholdsfortegnelse

Fremskrittspartiets prinsipper	4
Ideologisk grunnlag.....	4
Trøndelag fylkeskommune som organisasjon.....	4
Eiendomsrett.....	4
Valgfrihet.....	5
Undervisning	5
Videregående opplæring.....	5
Fagskolene	6
Lærlinger.....	6
Samferdsel	8
Fylkesvegnettet.....	8
Trafikksikkerhet.....	9
Næringspolitikk.....	10
Havbruk	11
Landbruk.....	11
Skogbruk.....	12
Klima og miljø	12
Energi.....	12
Tannhelse.....	13
Kultur	13
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	14
Frivillighet, lag og organisasjoner	14
Idrett.....	15

Fremskrittspartiets prinsipper

Ideologisk grunnlag

Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti. Vi bygger vår politikk på Norges grunnlov, norsk og vestlig tradisjon og kulturarv, med basis i det kristne livssynet og humanistiske verdier.

I Fremskrittspartiet legger vi til grunn for vår politikk, at folk selv er i stand til å ta de beslutningene som er best for seg og sine. Fremskrittspartiet tror på et samfunn, der enkeltmennesket tar ansvar for egne valg og egne handlinger. Vi ønsker derfor mer valgfrihet for enkeltmennesket, og minst mulig innblanding fra politikere og myndigheter, i saker som hver enkelt best kan ta hånd om selv.

Fremskrittspartiets hovedmål er sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det fundamentale i vårt samfunnssyn er troen på, og respekten for, det enkelte menneskets egenart og retten til å bestemme over eget liv og økonomi. Enkeltmennesket er, sammen med familien og eiendomsretten, det grunnleggende i samfunnet.

Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion eller etnisk opprinnelse, og vi vil verne om de rettighetene som Grunnloven legger opp til; som eiendomsrett, næringsfrihet, den personlige frihet, ytringsfrihet, trosfrihet og organisasjonsfrihet.

Det offentlige makt må begrenses, slik at individets rettigheter og handlefrihet bevares. Det offentlige skal ikke ta på seg oppgaver som like godt kan løses av enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner. Den kommunale selvråderetten mener vi må styrkes, og innsigelsesmyndigheten til fylkeskommunen må begrenses. Gjennom generelle rammebetingelser må det legges til rette for verdiskaping i distriktene, samt at verdiene i større grad må kunne beholdes der de skapes. Fylkeskommunen må ha som hovedoppgave å legge til rette for utvikling, ikke begrense den.

Trøndelag fylkeskommune som organisasjon

Så lenge fylkeskommunen består ønsker FrP å drifte Trøndelag fylkeskommune på en effektiv og god måte. Arbeidsgiveransvaret må tas på alvor for å beholde og rekruttere arbeidstakere med god kompetanse på alle områder fylkeskommunen har ansvar for. Fylkeskommunen må prioritere lære- og praksisplasser i egen organisasjon, og tilrettelegge for arbeidsplasser for personer med nedsatt arbeidsevne. Det må føres en aktiv arbeidsgiverpolitikk for å redusere sykefraværet.

Fremskrittspartiet mener at fylkeskommunen er til for fylkets innbyggere og ønsker en god økonomisk styring og effektiv drift. Det innebærer at vi ønsker en samling av administrasjon og politisk ledelse under ett tak.

Eiendomsrett

Fremskrittspartiet anser eiendomsretten som et overordnet prinsipp, og motsetter seg inngrep i den private eiendomsretten. Ekspropriasjon kan kun aksepteres dersom det er absolutt nødvendig for å sikre vesentlige samfunnsinteresser, og der

det ikke er mulig å oppnå enighet med grunneier på noen annen måte. Videre skal ekspropriasjon bare gjennomføres mot full erstatning, slik at den private eiendomsbesitter ikke lider tap. Ethvert ekspropriasjonsvedtak skal kunne bringes inn for domstolene til overprøvelse, også for å fastsette erstatningens størrelse.

Eiendommer skal ikke være skatteobjekter. Dette er en usosial form for skatt som rammer uavhengig av betalingsevne. Vi vil arbeide for å fjerne lov om eiendomsskatt.

Valgfrihet

Den frie markedsøkonomien er en vesentlig betingelse for den enkeltes valgfrihet. Kun den enkeltes frie rett til å velge mellom alternative varer, tjenester og politiske ideer sikrer enkeltmenneskets frihet. Konsekvensene av egne valg er den enkeltes ansvar. Det frie markedet og demokratiet er derfor uløselig knyttet til hverandre.

Undervisning

Videregående opplæring

Fylkeskommunens fremste oppgave er å sikre en god utdanning til våre ungdommer. Vi mener at to viktige mål for å lykkes med dette er gjennomføringsgrad og karakterer, og vil følge opp dette i kvalitetsarbeidet med skolene. Skoler som lykkes godt med slikt arbeid bør belønnes for dette, slik at det blir attraktivt å gi elevene et best mulig tilbud. Konkurransen mellom skolene er motiverende, og gir bedre resultater enn om man ikke måler seg imot andre. Ledelse i skolen er også viktig for å oppnå dette, og spesielt viktig er rektor som motivator for sine ansatte. En videre satsing på rektorutdanning og kvalitetsutvikling knyttet til rektorenes rolle som leder må tydeliggjøres. Det må også være en bevisst og målrettet satsing på etter- og videreutdanning for lærere, både faglig og pedagogisk.

Fremskrittspartiet ønsker en prøveordning med opprettelse av landslinjer innenfor realfagene, i samarbeid med universitetene i Trøndelag. Fremskrittspartiet mener dette er viktig for å for å kunne gi et høyere faglig tilbud til de som ønsker det innenfor videregående opplæring. Dette er også viktig med tanke på rekruttering til universitets- og forskningsmiljøet i Trøndelag.

Frafall i videregående skole er et alvorlig problem, og fylkeskommunen må forsterke arbeidet for å bekjempe dette. Både oppfølgingstjeneste, individuell tilrettelegging og fleksibilitet i undervisningen må sikres rammer som gjør det mulig å gi flest mulig fullført videregående opplæring. Fremskrittspartiet vil at alle elever skal kjenne mestring i skolen. Hver enkelt elev er unik, med forskjellige ønsker og behov. Med ulik tilnærming basert på elevenes forutsetninger, kan skolen bidra til at ulike elever får mest mulig like muligheter.

Elevenes stilling i skolen bør styrkes, blant annet gjennom et sterkere elevdemokrati. Skoleutvalgene må gis større påvirkning og myndighet i tilknytning til drift av skolene. I tillegg til elever, bør også foreldrerepresentanter ha rett til å delta i skoleutvalgene, og ha mulighet til å påvirke og bestemme hvordan skolene skal utvikles og driftes.

Fylkeskommunen må lage en oversikt over skolenes behov for oppgradering til universell utforming, og utarbeide konkrete planer for gjennomføring av dette.

Arbeidet med elektroniske læremidler er en viktig satsing, og må videreføres i en form som er tidsriktig og oppdatert. Det betyr ikke at bøkene skal kastes ut av skolene, og skolene skal fortsatt ha betydelig metodefrihet. Etter Fremskrittspartiets syn bør skolene i enda større grad enn nå tilby tilpassede opplæringsmetoder slik at enda flere elever får individuelt tilpasset opplæring og bedre kan tilegne seg læringsmålene i læreplanen.

For den yrkesfaglige utdanningen er det avgjørende at samarbeidet mellom skole og bedrift er godt, et samarbeid som er styrket de senere årene. Bedriftene bør sikres mulighet til å komme tidlig inn i skolen for å bidra i undervisningen av de lærlingene som senere får lærlingplasser i bedriftene. Elevene må få mulighet til å komme tidlig i gang med praktisk læring innenfor yrkesfagene. For å øke motivasjonen hos elever som har tatt sitt utdanningsvalg og valgt en yrkesfaglig retning.

Fremskrittspartiet mener at dagens ordning med nærskoleprinsippet er med på å forskjellsbehandle elever, ut ifra hvilken bostedsadresse de har. For elevene i Trondheim er det i dag større valgfrihet med tanke på videregående skoler, mens elever fra distriktet gjerne har én nærskole som de må forholde seg til.

Fremskrittspartiet vil innføre fritt skolevalg, for å sikre flere valgmuligheter for elevene. Det bør ligge til grunn at det er eleven selv, i samråd med foreldrene, som er mest skikket til å ta et skolevalg som er til det beste for den enkelte, og ikke politikere og administrasjon i Trøndelag fylkeskommune. Det må være ønsket om å lære, og friheten til å velge som ligger til grunn for elevenes skolegang i Trøndelag.

Elevene i Trøndelag bør også ha frihet til å velge bort sidemål. Fremskrittspartiet vil derfor at det skal søkes til departementet om deltakelse i forsøksordning med valgfritt sidemål.

Fagskolene

Flere spesialiserte utdanninger er i dag plassert i fagskolene, og disse tilbyr viktig kompetanse for næringslivet i regionen. Det er imidlertid avgjørende at tilbudet er oppdatert og tilpasset behovet til enhver tid, og det må stilles ressurser til rådighet som sikrer at kvaliteten er god nok.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å utvikle nye tilbud i takt med endret behov og i tett dialog med lokalt arbeids- og næringsliv. Studiekvaliteten i fagskolene må styrkes gjennom kvalitetshevende tiltak og kartlegging av regionalt kompetansebehov.

Studietilbudet skal baseres på utviklingsarbeid og erfaringskunnskap som er relevant for lokalt arbeids- og næringsliv.

Lærlinger

Undersøkelser viser at Norge vil mangle yrkesfagsutdannede innen få år, og at behovet vil være fortsatt økende frem imot 2030-2040. Dette er arbeidstakere som utdannes i dag, og som fylkeskommunen har ansvaret for å sikre et best mulig tilbud. Fremskrittspartiet er ikke tilfreds med at elever som er ferdig med skolegangen ikke

får lærlingeplass, og oppfølgingen av elevene må derfor bli bedre fra skolenes side, samtidig som det også prioriteres godkjenning av flere lærebedrifter. Fremskrittspartiet mener også at det er viktig å styrke alternative opplæringsarenaer som lærekandidatordningen, praksisbrevordning og andre praktisk rettede utdanningsløp. Bedriftene bør også sikres mulighet til å komme tidlig inn i skolen for å bidra i undervisningen av de elevene som senere skal ut i lærlingeplasser i bedriftene. Et tett og godt samarbeid med næringslivet er viktig for å sikre at elevene får en opplæring i tråd med moderne maskiner og utstyr som de vil møte i dagens arbeidsliv.

Fremskrittspartiet vil:

- Sikre et tett og godt samarbeid mellom næringslivet og skolene, for å sikre elevene en relevant og fremtidsrettet utdanning
- si ja til etablering av private skoler i fylket
- intensivere arbeidet mot frafall og jobbe for økt gjennomføringsgrad i videregående skole
- ha en gratis skole med like muligheter for alle
- gi alle elever i videregående opplæring et gratis skolemåltid hver dag
- tilby et fagskoletilbud som er i tråd med elevenes ønsker og næringslivets behov
- gjøre skoleutvalgene til reelle styrer med myndighet for den enkelte skole
- videreføre og styrke satsingen på rektorer som ledere
- innføre anonym retting av prøver
- søke om forsøksordning for valgfritt sidemål
- ha forsøksordning med eksamen før russetiden
- satse på etter- og videreutdanning av lærere, både faglig og pedagogisk
- innføre fritt skolevalg
- innføre prøveprosjekt for filming av muntlig eksamen
- at obligatorisk kjøreopplæring ikke skal påvirke fravær
- samarbeide tett med næringsliv, universitet og høyskoler
- bidra til at fylkeskommunen har en aktiv rolle knyttet til deltakelse i utvekslings- og internasjonaliseringprosjekter, slik at flere elever kan delta på dette.
- bruke fleksible og alternative utdanningsløp til å kvalifisere flere unge og voksne, for å hindre utenforskap i arbeidslivet
- ha en prøveordning med opprettelse av landslinjer innenfor realfagene
- prioritere å følge opp fylkets antimobbeplaner med handling, det skal være nulltoleranse for mobbing
- at fylkeskommunen skal gå foran med et godt eksempel ved å kalle inn kvalifiserte søkere med hull i CV-en til intervju, som en del av regjeringens inkluderingsdugnad

Samferdsel

Samferdsel handler om løsninger for en effektiv kommunikasjon for å sikre verdiskaping og velferd. Staten har et overordnet ansvar for at infrastrukturen innen norsk samferdsel fungerer på en effektiv og sikker måte. Med infrastruktur mener Fremskrittspartiet alt som er nødvendig for å frakte personer gods, informasjon og energi. Det omfatter vegnettet, inkludert ferge på stamveg, bane, luft- og båthavner, terminalbygninger, bredbånd og energitransport. Trøndelag fylkeskommune må ta et helhetlig ansvar og legge til rette for gode samferdselstilbud i hele Trøndelag.

I tillegg til høy prioritet av et moderne utbygd stamvegnett i hele fylket, vil Fremskrittspartiet arbeide for en bedre vegstruktur i Trøndelag. Det er av stor betydning at det blir forsert en helhetlig utbygging av E6 med standard for en fart på 110 km/t gjennom hele Trøndelag.

Fylkesvegnettet

Fremskrittspartiet vil ha en forpliktende opptrappingsplan innenfor vegvedlikehold, og iverksette tiltak for å redusere etterslepet. Det er over tid ikke bærekraftig å lånefinansiere disse kostnadene, og vi vil derfor sette av mer midler til vedlikehold av veg innenfor driftsbudsjettet.

I tråd med en forpliktende opptrappingsplan innenfor vegvedlikehold, må også innsatsen på trafiksikkerhetsområdet intensiveres.

Fremskrittspartiet går imot bompengefinansiering av veier i Trøndelag fylke, og mener at bompengefinansiering av Miljøpakken i Trondheim og i nabokommunene rundt har ført til en uoversiktlig situasjon der man har mistet oversikten over pengebruken. FrP støtter ikke arbeidet med en byvekstavtale på Innherred og mener at løsninger knyttet til kollektivtransport må skje uavhengig av bompeng bruk som virkemiddel. Finansiering av nødvendig infrastruktur er et statlig ansvar, og det er viktig at staten i langt større grad har beslutningsmyndighet ved valg av fremtidige traseer for E6 gjennom fylket.

For å møte trafikkveksten i framtida, må det tilrettelegges bedre for bruk av kollektive transportmidler. Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å etablere flere parkeringsplasser i nærheten av trafikknutepunkter, for å gjøre kollektivtilbudet tilgjengelig for flere. Økt fremkommelighet og tilgjengelighet vil gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt, og tilbudet må sees i sammenheng med tydelige mål og forventninger.

Fremskrittspartiet vil:

- ha statlig medvirkning til bygging av nødvendig infrastruktur for kollektivtransport
- benytte mer offentlig-privat samarbeid (OPS) med livsløpsentreprise
- gå imot bompengefinansiering av vegbygging
- benytte anbud og utfordringsrett for å sikre rett pris og kvalitet
- gjeninnføre ordningen med sambruksfelt for å bedre fremkommeligheten i Trondheim

- at vegstrekninger som ofte er brukt av skoleelever og andre myke trafikanter får prioritet, for å bidra til økt trafiksikkerhet
- ha forsert helhetlig utbygging av E6 til en standard for en fart på 110 km i timen gjennom hele Trøndelag
- jobbe for modernisering av Trønderbanen og Meråkerbanen
- prioritere rassikring
- prioritere investeringer og styrking av vegvedlikeholdet til fylkesvegene
- prioritere samferdsel for å minske avstandsulempene for næringsliv og befolkning
- legge tyngre vekt på næringstransport og årsdøgntransport (ÅDT) ved prioritering av tiltak til bygging og vedlikehold av fylkesveger
- jobbe for en effektiv og optimalisert bruk av tilgjengelige midler med mål om «mer veg for pengene»
- sikre et godt samferdselstilbud i Trøndelag som binder fylket sammen med bruk av buss, båt, bil, ferge og tog
- ha mer gods over på båt og bane
- at modulvogntog skal kunne brukes i større deler av fylket
- bidra til at bredbåndutbyggingen fortsetter
- ha forlengelse av E39 fra Klett over Trondheimsfjorden og til Namsos inn i neste NTP

Trafiksikkerhet

Fremskrittspartiet støtter opp under nullvisjonen, og mener dette er en viktig etisk vegviser og retningslinje som man skal jobbe etter for å få ingen drepte eller hardt skadde i vegtrafikken. Trafiksikkerheten må bedres for å hindre at mennesker dør og skades i trafikken. For å oppnå dette må det både jobbes med vegstandard, men også med holdninger til trafikk blant trafikanter. Gang- og sykkelveger er et av de mange mulige tiltakene som Fremskrittspartiet vil prioritere, i tillegg til videre støtte til holdningsskapende arbeid og prosjekter som underbygger dette. Det er også viktig at fylkeskommunen som skoleeier tar et aktivt ansvar for å jobbe med trafiksikkerhet knyttet til elevene i den videregående skolen.

Sikring av skoleveger må prioriteres, slik at barn og unge kan ferdes trygt, til og fra skolen og i andre sammenhenger. Skolebarna i Trøndelag er pålagt å møte opp på skolen, men mange steder har man ikke en skoleveg som har en ønsket standard. Fremskrittspartiet mener at en trygg skoleveg må være et minimumskrav for barn og foreldre når de er pålagt å sende sine barn på skolen. Fylkeskommunen bør også i større grad samhandle med kommunene på strekninger som er kommunale, selv om dette i utgangspunktet ikke er et fylkeskommunalt ansvar.

Fremskrittspartiet vil:

- prioritere økt satsing på gang- og sykkelveger, og sikring av skoleveger i hele fylket
- fortsette med sterk støtte til trafiksikkerhetstiltak, og prioritere trafiksikkerhetsarbeid både i grunnskolen og i den videregående opplæringen

- jobbe for økt samarbeid mellom fylkeskommunen, Trygg Trafikk og kommunene for å få flere kommuner godkjent som Trafikksikker kommune

Næringspolitikk

Fremskrittspartiet vil føre en næringspolitikk som skaper flere arbeidsplasser og legger til rette for videre utvikling av næringer der Norge har historiske og naturlige fortrinn. Fremskrittspartiet vil jobbe aktivt for en næringspolitikk med mål om å styrke Trøndelag og teknologihovedstaden Trondheim, som et nasjonalt høyteknologisk og industrielt sentrum. Hovedoppgaven i næringspolitikken er å bidra til økt verdiskaping i næringslivet. Vi vil derfor arbeide for å fjerne og forenkle byråkratiske lover og bestemmelser som hindrer dette. Fremskrittspartiet har en positiv innstilling til etablering av næringsliv rundt i kommunene, og i Trøndelag som helhet. Vi mener derfor at det er urimelig med den innsigelsesretten fylkeskommunen har, og som aktivt brukes til å begrense kommunale plan- og arealvedtak over hele fylket.

Fremskrittspartiet mener at alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse, fordi dette også i praksis gir de beste samfunnsmessige løsningene.

Fremskrittspartiet skal ivareta grunneierens rett til å forvalte egen eiendom, også når det gjelder landbrukseiendom. Vi vil derfor bruke JA-stempelet når eierne av disse eiendommene søker om omregulering, dispensasjon eller fritak fra lover og regler.

Fremskrittspartiet legger til grunn at eksportrettet høyteknologisk næring inngår som en viktig del av den verdiskapingen nasjonen skal leve av i fremtiden. Innenfor fylkets grenser finnes det svært kompetente teknologimiljø, i tilknytning til blant andre NTNU og SINTEF, i tillegg til et mangfold av gründerbedrifter. Dette gjør at Trøndelag kan ta en viktig posisjon i utviklingen av høyteknologisk næring.

Trøndelag er rik på mineraler og har betydelig kompetansemiljøer knyttet til mineralnæringen. Trøndelag fylkeskommune må derfor bidra til god og bærekraftig forvaltning av mineralressurser og utvikling av mineralnæringen.

Fremskrittspartiet vil:

- bidra til å gi næringslivet gode rammebetingelser ved å sikre en godt utbygd infrastruktur
- legge målet om økt verdiskaping til grunn for fylkeskommunens næringspolitikk
- jobbe for lavere skattetrykk som stimulerer norsk eierskap
- at fylkeskommunen skal være en pådriver for å flytte hele landbruksdirektoratet til Steinkjer
- legge til rette for vekst gjennom å sikre tilstrekkelig arealtilgang til bolig, logistikk og industri og samtidig unngå reduksjon i produktivt areal til råvareproduksjon i hav- og mineralnæringene, skogbruk og landbruk
- bidra til god og bærekraftig forvaltning av mineralressurser og utvikling av mineralnæringen

- føre en innkjøpspolitikk der fylkeskommunen tidlig inkluderer regionale og lokale leverandører, og tilpasser kontraktstørrelsene slik at flere kan delta
- legge til rette for at gründervirksomhet og eksportvirksomhet får optimale vekstvilkår

Havbruk

Trøndelag sin kystlinje med ren sjø og et desentralisert bosetningsmønster, samt arbeidskraft med høy kompetanse innen akvakultur, ligger til rette for å styrke fylket og nasjonen sin posisjon som ledende innen oppdrett av sjømat. Nærheten til markedet for fersk sjømat, samt kunnskap fra landbasert foredling av fisk, gjør at det ligger til rette for en større grad av videreforedling i eget fylke.

Fremskrittspartiet mener at oppdrettsnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og verdiskaping, gjennom oppdrett av nye arter og større grad av videreforedling.

Gjennom å utnytte teknologien som i en årrekke har vært i bruk innen petroleumsvirksomheten, kan den blå åkeren bli tatt i bruk i større skala, gjennom offshore havbruk med mer robuste merder. Fremskrittspartiet mener det er helt nødvendig å se utvikling av ny teknologi og videreutvikling av havbruksnæringa i sammenheng.

Fremskrittspartiet vil:

- fremme sjømatens posisjon i verdiskapingen
- gi konsesjonsmyndighet til den enkelte kommune
- stille strenge veterinærfaglige og miljømessige krav til oppdrettsnæringa
- oppfordre kommuner til å stille egnede arealer til rådighet for næringa
- være positive til offshore havbruk
- være positive til lukkede oppdrettsanlegg på land
- stimulere til at en større andel av laksen videreforedles i Norge

Landbruk

Fremskrittspartiet vil stimulere til effektiv produksjon av trygg, god norsk mat. Landbruket er en viktig næring i mange distrikter. Fremskrittspartiet vil styrke landbrukets konkurranseevne, og vil at næringen skal være basert på markedsøkonomiske prinsipper, slik som landets øvrige næringer. Vi mener at norske matprodusenter skal ha rammebetingelser for produksjon som er på linje med våre naboland, men at man tar hensyn til vårt høye kostnadsnivå og våre spesielle klimatiske og strukturelle forhold.

Landbruksnæringa i Trøndelag byr på mye mer enn tradisjonelt landbruk. I fylket og regionen fins en rekke eksempler på produsenter av kortreist mat, der særegne gårdsspesialiteter som lokalprodusert is, ost og andre næringsmidler tiltrekker seg oppmerksomhet utenfor både regionens og landets grenser. I en slik sammenheng er gårdsdrift og matproduksjon også en attraksjon innenfor trøndersk reiseliv.

Fremskrittspartiet vil ha endringer i rovdyrforvaltningen, ved blant annet å senke antallet ynglende bjørn i rovviltregion 6, Midt-Norge.

Fremskrittspartiet vil:

- ha økonomisk likebehandling av økologisk og konvensjonell matproduksjon
- endre dagens rovviltpolitikk
- arbeide for lokal forvaltning av rovdyr
- fremheve regionen som produsent av lokal kortreist mat og drikke
- ha økt satsning på forskning- og innovasjonsarbeid
- ha økt satsing på bioenergi
- jobbe for bedre avskrivingsregler for husdyrbygg

Skogbruk

Skogbruksnæringa må få mulighet til å utnytte sitt potensial for økt verdiskapning i fylket. Fremskrittspartiet vil tillate utbygging av skogsbilveger slik at trevirket kan tas ut, og brukes til både byggematerialer og industriråstoff. På denne måten vil vi sikre både økt verdiskapning og et bedre miljø i fylket.

Skogen bidrar positivt til klimaregnskapet gjennom binding og lagring av CO₂, og derfor ønsker vi mer planting av klimaskog i Trøndelag. Samtidig er vi imot økt skogvern i Trøndelag, fordi dette vil begrense utviklingen av skognæringen.

Fremskrittspartiet vil:

- gi skogbruksnæringa mulighet til å utnytte sine ressurser i fylket
- si ja til etablering av skogsbilveger
- si ja til å støtte planting av klimaskog i Trøndelag
- være restriktiv til økt skogvern i Trøndelag

Klima og miljø

Naturressursene må forvaltes langsiktig, og fylkeskommunen må stille strenge miljøkrav til egen virksomhet og til leverandører og andre tilbydere av tjenester. Vår klimastrategi må vise områdene der vi kan begrense egne klimautslipp, samtidig som den gir en oversikt over klimautslipp ut over egen virksomhet hvor vi som fylke kan ha mulighet til å påvirke. Fremskrittspartiet er positive til strandfadderordningen, *Rent Hav*, for å begrense forurensningen av plast i naturen. Aktuelle klimatiltak må ha en betydelig effekt, og vi forutsetter at tiltak er resultatorienterte og baseres på langsiktige kost- nyttevurderinger.

Energi

Stabil og billig energiforsyning er grunnleggende for utvikling av velferdssamfunnet. Norge er en ledende energinasjon med tilgang på nesten ubegrenset ren energi som

er fornybar. Med denne bakgrunnen er det viktig at vi forblir en aktør i det globale energibildet og markedet.

Fremskrittspartiet vil arbeide for at vannkraft igjen kan utnyttes i større grad. Vannkraft er den mest miljøvennlige energikilden vi har, som har gitt Norge et konkurransefortrinn. Vi støtter opp om mer utbygging av lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekt. Vi vil revurdere vassdrag og sidevassdrag som i dag er vernet om de kan utbygges.

Fremskrittspartiet vil:

- bygge ut mer miljøvennlig vannkraft og forenkle konsesjonsbehandlingen
- stimulere til økt kraftproduksjon
- overføre konsesjonsmyndigheten for mindre vannkraftutbygging til kommunene
- i større grad tillate skånsomme utbygginger i vernede vassdrag

Tannhelse

Fremskrittspartiet mener at tannhelsetjenesten må styrkes. Tannlegene må være en integrert del av helsesektorens samhandling. Samhandling er nødvendig for pasientsikkerheten, fellesinnsatsen mot livsstilssykdommer og for å sikre pasientenes økonomiske rettigheter.

Fremskrittspartiet vil:

- opprettholde og videreutvikle satsingen på forebyggende tannhelse, med særlig fokus på unge og på syke eldre
- sikre et godt tannhelsetilbud til sårbare grupper
- legge til rette for økt utdanning av tannhelsepersonell
- stimulere til samhandling mellom tannhelsetjenesten og den øvrige helse- og omsorgstjenesten
- at fylkeskommunen skal inngå avtaler med privatpraktiserende tannleger
- legge ut tannhelsedistrikt på anbud
- utrede tiltak for å få ned ventetiden på tannbehandling i narkose

Kultur

Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv, med minst mulig politisk styring, basert på personlig engasjement og frivillighet. Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner nasjonen og folket. Den er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg om, både åndelige og materielle. Fremskrittspartiet mener at det er en viktig oppgave å verne om vår kulturarv.

Fremskrittspartiet mener at man må få til en tettere samhandling mellom kulturen, det offentlig og næringslivet, og at kulturlivet i større grad må utvikles som egen næring. Det er ikke et offentlig ansvar å produsere kulturelle opplevelser, men det er et

offentlig ansvar å tilrettelegge for dem som leverer slike opplevelser. Det er ingen politisk oppgave å avgjøre hva som er gode kulturuttrykk for eksempel gjennom offentlig støtte, men der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at pengene kommer folk flest til gode. Fremskrittspartiet mener at barn og unge skal prioriteres når offentlige kulturmidler skal fordeles.

Kultur og næringsliv har mye å lære av hverandre og gjennom samarbeid, og kultur spiller også en stadig viktigere rolle for næringslivet. Kunstnerisk kompetanse har betydning innenfor mange områder som markedsføring, PR, kommunikasjon, omdømmebygging, produktutvikling og personalutvikling. Det er derfor viktig at fylkeskommunen bidrar og oppfordrer til økt samarbeid mellom kulturlivet og næringslivet i Trøndelag.

Fremskrittspartiet vil:

- at barn og unge skal prioriteres når offentlige kulturmidler skal fordeles
- at fylkeskommunen skal legge til rette for økt samhandling mellom kulturlivet, det offentlige og næringslivet i Trøndelag

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Fremskrittspartiet vil legge prinsippet om universell utforming til grunn, slik at flest mulig får like muligheter til å delta og fungere i samfunnet. Dette gjelder blant annet i skolen, på arbeidsplassen og i det offentlige rom.

Personer som på grunn av sykdom eller skade får nedsatt arbeidsevne, skal sikres rask rehabilitering, og nødvendige hjelpetiltak slik at de fortsatt kan delta i arbeidslivet.

Frivillighet, lag og organisasjoner

Frivillige organisasjoner er en viktig del av samfunnet og bidrar til mangfold gjennom personlig engasjement. Velferdssamfunnet er avhengig av innsatsen til frivillige organisasjoner. Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for at organisasjonene får flere inntektsmuligheter og anledning til å løse flere samfunnsoppgaver.

De aller fleste innbyggere er medlem i ett eller flere frivillige lag eller organisasjoner. Frivillige lag og foreninger gjør en viktig innsats for å skape et rikt og mangfoldig aktivitetstilbud til befolkningen, og er en viktig faktor i barn og unges oppvekstmiljø. Frivillig arbeid bidrar til inkludering og utvikling av sosiale ferdigheter, og bidrar til samarbeid, fellesskap og tilhørighet. Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Lag, foreninger og enkeltpersoner gjør i denne sammenhengen en fremragende innsats med å tilby et variert utvalg arrangement. Fremskrittspartiet mener at det offentlige må være en aktiv tilrettelegger for dette arbeidet, gjennom å stille arealer og bygninger til disposisjon.

Fremskrittspartiet vil:

- støtte frivillig virksomhet økonomisk, primært innenfor barne- og ungdomsaktivitet
- bidra til tilrettelegging som kan sikre bredere inkludering og deltakelse
- at fylkeskommunen skal være en samarbeidsvillig tilrettelegger

Idrett

Idrett skal i størst mulig grad være uavhengig av politisk styring. Idretten må ikke ses som en forlenget arm av det offentlige, men må få vokse og gro på egne premisser til glede for deltakere og utøvere.

Offentlige midler som brukes på idrett, bør primært brukes på barne- og ungdomsidrett. En bred satsing på idretten vil også være en viktig faktor for bedre integrering i lokalsamfunnet. Toppidretten skal være egenfinansiert, slik at den ikke trekker offentlige midler vekk fra breddeidrett.

Idrett er ikke et isolert tema, men har store ringvirkninger på mange områder. Folkehelse generelt, rusarbeid, forebygging, rehabilitering, integrering og skolearbeid kan nevnes. Dette innebærer at man må se sektorovergrepene og landet under ett. Vi må derfor i mye større grad ta ansvaret for bredden i tilbudet i hele landet.

Fremskrittspartiet er opptatt av at idretter som ikke er veletablerte må slippes til, og at alle idretter skal behandles etter samme prinsipper av det offentlige. Økonomiske støtteordninger og rammebetingelser må ha som utgangspunkt at alle idretter gis det samme grunnlaget for vekst og utvikling. Med økt mangfold vil idretten samlet sett stå sterkere i samfunnet og sikre deltakelse fra bredere lag av befolkningen.

Fremskrittspartiet vil:

- bruke offentlige midler primært på barne- og ungdomsidrett
- fremheve koblingen mellom sterk satsing på idrett og god folkehelse
- være en samarbeidspartner og støttespiller for idretten
- gi gode rammebetingelser også til mindre idretter
- støtte VM på ski i Trondheim

EN ENKLERE HVERDAG

Lill Harriet Sandaune
1. kandidat

Tormod Overland
2. kandidat

Terje Settenøy
3. kandidat

Janne Jørstad
4. kandidat

Mats Henriksen Persøy
5. kandidat

- Bedre veger for Trøndelag

En av de viktigste oppgavene for fylkeskommunen er å sørge for gode og trafikksikre veger. Fremskrittspartiet vil derfor prioritere mer midler til bygging, vedlikehold og sikring av fylkesvegene. Slik samler vi by og land i Trøndelag!

www.frp.no • facebook.com/fremskrittspartiet
Nordre gate 6, 7011 Trondheim • trondelag@frp.no